

Br.01-622/20

Podgorica, 8. februar 2020. godine

MBMB

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, na osnovu čl.41 st.1 Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sl.list CG" br.42/11 i 32/14) i člana 41 Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sluzbeni list Crne Gore" br.53/14) nakon završenog ispitnog postupka, postupajući po pritužbi adv.XX, punomoćnika XX, daje sledeće

MIŠLJENJE

Postupanjem Osnovnog državnog tužilaštva u Kotoru, u predmetu poslovne oznake, Kt.br.538/18, podnositeljki pritužbe, nije povrijeđeno pravo na obraćanje iz člana 57 Ustava Crne Gore.

I POSTUPAK PRED ZAŠTITNIKOM LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA

1. Dana 28. jula 2020. godine, Zaštitniku ljudskih prava i sloboda, XX preko svog punomoćnika adv.XX, podnijela pritužbu na rad i postupanje Osnovnog državnog tužilaštva u Kotoru u bitnom navodeći da je dana 13. novembra 2018. godine, podnijela krivičnu prijavu protiv XX zbog postojanja osnovane sumnje da je izvršio krivično djelo - prevara u produženom trajanju iz čl.244 st.4. u vezi st.1 u vezi sa čl.29 Krivičnog zakonika, povodom koje je formiran predmet poslovne oznake, Kt.br.538/18. Ukazali su da je krivična prijava prvi put odbačena dana 21. decembra 2018. godine, potom 22. marta 2019. godine i dana 5. novembra 2019. godine. Povodom pritužbi podnijetih radi preispitivanja rješenja ODT Kotor, o odbacivanju krivične prijave, Više državno tužilaštvo je rješenjima Ktr.11/19 od 19. februara 2019. godine i Ktr.-P.121/19 od 24. aprila 2019. godine, utvrdilo da su rješenja o odbacivanju krivične prijave preuranjena i naloženo ODT-u Kotor, da u potpunosti utvrdi činjenično stanje. Nadalje su ukazali da je postupajuća državna tužiteljka, poslednji put odbacila krivičnu prijavu rješenjem Kt.br.538/18 od 5. novembra 2019. godine, u odnosu na koje je Više državno tužilaštvo u Podgorici, preispitujući ga po podnesenoj pritužbi utvrdilo, da nije u saglasnosti sa dokazima u spisima predmeta, radi čega je naloženo tom tužilaštvu da postupak u toj krivično-pravnoj stvari, nastavi. Međutim i pored navedenog, postupajuća tužiteljka više od sedam mjeseci nije preduzela niti jednu radnju, čak ni nakon urgencije oštećene od 7. februara 2020. godine i od 6. juna 2020. godine, povodom koje nije dobila odgovor. Smatra da je nepostupanjem državnog tužilaštva povrijeđeno pravo iz člana 57 Ustava Crne Gore, odnosno pravo na odluku u razumnom roku iz člana 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i sloboda Crne Gore, te predložila Zaštitniku preporučiti da ODT u Kotoru, bez daljeg odlaganja, donese odluku po predmetnoj krivičnoj prijavi i o tome obavijesti punomoćnika podnositeljke prijave.

2. Izjašnjavajući se na zahtjev Zaštitnika ljudskih prava i sloboda na navode iz podnijete pritužbe, u toku ispitnog postupka, Osnovno državno tužilaštvo u Kotoru, dana 13. oktobra 2020. godine, dostavilo je izjašnjenje u bitnom navodeći da je povodom podnijete krivične prijave, formiran predmet poslovne oznake, Kt.br.538/18, da su u cilji provjere navoda prijave i utvrđivanja činjenica i okolnosti relevantnih za dalje postupanje, narednog dana kada joj je dodijeljen predmet u rad, zatražila od Uprave policije CB Budva, da prikupe obavještenja prijavljenog i podnositeljke prijave, koja je dana 10. decembra 2020. godine, dostavila traženo, nakon čega je, cijeneći prikupljene dokaze, istog dana donijela rješenje o odbačaju krivične prijave. Navedeni akt o odbacivanju krivične prijave dostavljen je oštećenoj, kao i njenom punomoćniku, uz pravnu pouku, sve shodno čl.271. st.2. i člana 59. st.3. ZKP-a. Odlučujući po pritužbi, Više državno tužilaštvo u Podgorici, svojim aktom Ktr.br.11/19 od 19. februara 2019. godine, našlo je da je isto preuranjeno i dalo

uputstvo da se sasluša svjedokinja XX, pa je nakon njenog saslušanja, iznova dana 22. februara 2019. godine, donijela rješenje o odbacivanju krivične prijave. Više državno tužilaštvo u Podgorici je postupajući po pritužbi, svojim aktom Ktr.br.121/19 od 24. aprila 2019. godine, iznova utvrdilo da je predmetno rješenje preuranjeno i zasnovano na nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju i naložilo da su se u svojstvu osumnjičenog sasluša XX i svjedokinja oštećena XX, te da se angažuje sudski vještak grafološke struke, po kojem uputstvu je postupljeno. Postupajući po uloženoj pritužbi, Više državno tužilaštvo u Podgorici, svojim aktom Kt.br.307/19 od 23. decembra 2019, godine, utvrdilo je da isto nije u saglasnosti sa dokazima u spisima predmeta i dalo uputstvo da se preduzme gonjenje protiv osumnjičenog XX zbog produženog krivičnog djela prevara iz čl.244. st.3.u vezi st.1 i čl.49. Krivičnog zakonika Crne Gore. Državna tužiteljka je u svom izjašnjenju ukazala da je u odnosnom predmetu donosila rješenja o odbačaju krivične prijave, zaključujući o tome na osnovu stanja u spisima predmeta, pri tom dajući detaljna obrazloženja, logična i razumljiva razloge, koji su činjenično utemeljeni u prikupljenim dokazima. Pojasnila je da je nakon toga, u martu 2020. godine, oštećena podnijela pritužbu na njen rad Tužilačkom savjetu Crne Gore, o kojoj pritužbi još uvijek nije odlučeno, pa kako se spisi predmeta i dalje nalaze kod tog organa, to se nijesu mogle preduzimati dalje radnje u tom predmetu, već će se rad na istom nastaviti nakon što imenovani organ donese odluku o pritužbi i vrati spise predmeta. Smatra da su navodi iz pritužbe paušalni, površni i neutemeljeni, ukazujući da je u konkretnom slučaju, na osnovu prikupljenih dokaza i podataka utvrdila činjenično stanje neophodno za donošenje odluke i na tako utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenila odgovarajuće propise, rukovodeći se pri tom i odluke zasnivajući na zakonu i dokazima utvrđenim tokom izviđaja.

3. Cijeneći navode iz izjašnjenja Zaštitnik je, na okolnosti donošenja odluke, te ishoda postupka po predmetnoj pritužbi, u daljem toku postupka, zatražio izjašnjenje od Tužilačkog savjeta dana 4. novembra 2020. godine, koji organ je obavijestio Zaštitnika dana 19. novembra 2020. godine, da će na prvoj narednoj sjednici razmatrati pritužbu, o čijem ishodu će blagovremeno obavijestiti Zaštitnika.

4. Dana 12. januara 2021. godine, Tužilački savjet je svojim aktom TS broj 296/20, obavijestio Zaštitnika da je na sjednici održanoj dana 25. novembra 2020. godine, nakon razmatranja označene pritužbe, utvrdio da je ista neosnovana, nalazeći da je postupajuća tužiteljka postupala u skladu sa zakonskim ovlaštenjima, poštujući član 4 Zakona o Državnom tužilaštvu, te da nije bilo propusta u njenom radu, ukazujući i da je o prednjem obaviještena i podnositeljka pritužbe.

II ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

5. Činjenice utvrđene u toku ispitnog postupka, a na osnovu navoda iz pritužbe, izjašnjenja i dostavljene dokumentacije, mogu se sublimirati na sledeći način.

6. Dana 13. novembra 2018. godine, podnositeljka pritužbe je preko svog punomoćnika podnijela krivičnu prijavu Osnovnom državnom tužilaštvu u Kotor, protiv XX, iz Budve zbog postojanja osnovane sumnje da je izvršio krivično djelo prevara u produženom trajanju iz čl.244 st.4 u vezi st.1 u vezi sa čl.29 Krivičnog zakonika, povodom koje krivične prijave je formiran predmet pod poslovnom oznakom, Kt.br.538/18.

Dana 10. decembra 2018. godine, Uprava policije, postupajući po zahtjevu državnog tužioca, dostavila je potrebna obavještenja od prijavljenog i podnositeljke prijave.

Dana 21. decembra 2020. godine, Osnovno državno tužilaštvo u Kotoru donijelo je rješenje o odbacivanju krivične prijave i o tome obavijestilo punomoćnika podnositelje prijave, upućujući ga na pravno sredstvo koje mu stoji na raspolaganju protiv takve odluke.

Više državno tužilaštvo u Podgorici, u postupku preispitivanja pritužbe, donijelo je rješenje, Ktr.br.11/19 od 19. februara 2019. godine, gdje je utvrdilo da je predmetno rješenje preuranjeno i dalo uputstvo da se u svojstvu svjedoka sasluša XX.

Dana 22. februara 2019. godine, Osnovno državno tužilaštvo u Kotoru, saslušalo je u svojstvu svjedokinju XX.

Dana 22. marta 2019. godine, Osnovno državno tužilaštvo u Kotoru, donijelo je rješenje o odbacivanju krivične prijave.

Više državno tužilaštvo u Podgorici, u postupku po pritužbi svojim rješenjem, Ktr.-P.121/19 od 24. aprila 2019. godine utvrdilo je da je predmetno rješenje preuranjeno i dalo upustvo da se u svojstvu svjedoka sasluša XX i XX, kao i da se sprovede odgovarajuće vještačenje.

Dana 5. novembra 2019. godine, nakon što je sprovedo navedene radnje, Osnovno državno tužilaštvo u Kotoru donijelo je rješenje o odbacivanju krivične prijave.

U postupku preispitivanja pritužbe, Više državno tužilaštvo u Podgorici, rješenjem Ktr.-P.307/19 od 23. decembra 2019. godine, utvrdilo je da rješenje o odbacivanju krivične prijave nije u saglasnosti sa dokazima u spisima predmeta, radi čega je naloženo Osnovnom državnom tužilaštvu u Kotoru, da postupak u ovoj krivično pravnoj stvari nastavi.

Podnositeljki prijave, odnosno njenom punomoćniku, blagovremeno i uredno su dostavljana obavještenja o odacivanju krivične prijave, kao i odluke neposredno višeg državnog tužilaštva u postupku povodom preispitivanja pritužbe.

Dana 7. februara 2020. godine, podnositeljka prijave podnijela je urgenciju za postupanje ODT-u Kotor.

Tokom marta mjeseca 2020. godine, podnositeljka prijave podnijela je Tužilačkom Savjetu prijavu na rad postupajuće državne tužiteljke.

Dana 1. juna 2020. godine, punomoćnik podnositeljke prijave podnio je ODT-u Kotor, urgenciju za postupanje.

U spisima predmeta nema dokaza da je po navedenim urgencijama odgovoreno podnositeljki prijave, odnosno njenom punomoćniku.

Na sjednici održanoj dana 25. novembra 2020. godine, Tužilački Savjet odbio je pritužbu na rad postupajuće državne tužiteljke, kao neosnovanu. Shodno izjašnjenju ovog organa, podnositeljka pritužbe i njen punomoćnik obaviješteni su o ishodu podnijete pritužbe.

III RELEVANTNO DOMAĆE I MEĐUNARODNO PRAVO

Ustav Crne Gore („Sl.list CG“, br. 1/07)

Član 6

Crna Gora jemči i štiti prava i slobode.

Prava i slobode su nepovredivi.

Svako je obavezan da poštuje prava i slobode drugih.

Član 57 stav 1

Svako ima pravo da se, pojedinačno ili zajedno sa drugim, obrati državnom organu ili organizaciji koja vrši javna ovlašćenja i da dobije odgovor.

Zakonik o krivičnom postupku ("Sl.list CG", br.057/09 od 18.08.2009, 049/10 od 13.08.2010, 047/14 od

Član 256a

(1) *Rukovodilac državnog tužilaštva ili državni tužilac kome je predmet dodijeljen u rad dužan je da donese odluku, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana prijema predmeta.*

Odbacivanje i dopuna krivične prijave

Član 271

(2) *O odbacivanju krivične prijave obavijestice se podnosilac krivične prijave, oštećeni u skladu sa članom 59 ovog zakonika, kao i lice protiv koga je podnijeta krivična prijava, ako ono to zahtijeva. Oštećeni i podnosilac krivične prijave u obavještenju će se poučiti o pravu na podnošenje pritužbe na rješenje o odbacivanju krivične prijave.*

Pritužba na rješenje o odbacivanju krivične prijave

Član 271a

(1) *Oštećeni ili podnosilac krivične prijave kad nema oštećenog ili je oštećeni nepoznat imaju pravo da, u roku od osam dana od dana prijema obavještenja iz člana 271 stav 2 ovog zakonika, neposredno višem državnom tužilaštvu podnesu pritužbu kojom zahtijevaju preispitivanje rješenja o odbacivanju krivične prijave.*

(2) *Neposredno više državno tužilaštvo će o svom postupanju po pritužbi iz stava 1 ovog člana obavijestiti oštećenog, odnosno podnosioca krivične prijave u roku od 30 dana od dana podnošenja pritužbe.*

Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Službeni list CG“ br.42/11 i 32/14)

Član 41

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.

Kad Zaštitnik/ca utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o tome šta treba preduzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje.

Član 42 stav 1

Starješina/ka, odnosno lice koje rukovodi organom na čiji rad se preporuka odnosi obavezan je da, u ostavljenom roku, dostavi izvještaj o preduzetim radnjama za izvršenje preporuke.

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Član 1

Visoke strane ugovornice jamče svim licima pod svojom jurisdikcijom prava i slobode utvrđene u Dijelu I ove konvencije.

IV ZAKLJUČNA OCJENA ZAŠTITNIKA

7. Podnositeljka pritužbe preko svog punomoćnika tvrdi da je nepostupanjem po krivičnoj prijavi, kao i nedonošenjem odluke, Osnovno držano tužilaštvo u Kotoru, povrijedilo obavezu postupanja u roku i način propisan odredbom člana 256a Zakonika o krivičnom postupku, smatrajući da joj je na ovaj način povrijeđeno pravo na odluku u razumnom roku iz člana 57 Ustava Crne Gore i člana 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

8. Prilikom ispitivanja pritužbe, kao i donošenja mišljenja, Zaštitnik nije vezan pravnim osnovom na kojem je zasnovana podnijeta pritužba.

9. Iako se podnositeljka predstavke pozvala na kršenje prava na suđenje u razumnom roku iz člana 6 stav 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, Zaštitnik ukazuje da shodno praksi Evropskog suda za ljudska prava koju je izgradio primjenom Evropske konvencije, u krivičnim stvarima, garancija razumnog roka teče od trenutka kada je okrivljeni „suočen sa optužbom“.¹

10. Takođe, pravo na pristup sudu zaštićen članom 6 stav 1 Konvencije, ne uključuje pravo da se podnese krivična prijava², obzirom da se član 6 Konvencije tiče samo „krivične optužbe“ u odnosu na okrivljenog³.

11. U svakom slučaju, član 6 stav 1 Konvencije, ne uključuje pravo da se pokrene krivični postupak protiv trećeg lica⁴.

12. Shodno tome, Zaštitnik je cijenio da predmetnu pritužbu treba ispitivati na osnovu člana 57 Ustava Crne Gore koji obezbjeđuje pravo obraćanja građana državnom organu i da se dobije odgovor.

13. Dakle, na osnovu stanja u spisima predmeta, Zaštitnik je konstatovao da je krivična prijava podnešena dana 13. novembra 2018. godine, da je ODT Kotor, nakon što je saslušana podnositeljka prijave i osumnjičeni, dana 21. decembra 2018. godine odbacilo krivičnu prijavu, da je potom Više državno tužilaštvo u Podgorici dana 19. februara 2020. godine, vratilo predmet na dopunu, kao i da je ODT Kotor već 22. februara 2020. godine, sprovelo radnju na koju mu je ukazano i dana 22. marta 2020. godine, donijelo rješenje o odbačaju krivične prijave.

14. Zaštitnik uočava i da je dana 24. aprila 2019. godine, Više državno tužilaštvo u Podgorici, utvrdilo da je takvo rješenje preuranjeno i naloženo sprovođenje određenih radnji, a da je ODT Kotor nakon što je sprovelo radnje na koje je upućeno, između ostalog grafološko vještačenje, dana 5. novembra 2019. godine, iznova donijelo rješenje o odbačaju krivične prijave, povodom kojeg rješenja je neposredno više tužilaštvo već 23. decembra 2019. godine, donijelo odluku.

15. Zaštitnik je zaključio na osnovu prednjeg, da je ODT u Kotoru, u roku propisanim članom 256a ZKP-a, inicijalno postupilo po podnešenoj krivičnoj prijavi, tačnije u roku kraćem od tri mjeseca dana donijelo rješenje o odbačaju krivične prijave, a potom ekspeditivno postupalo svaki put nakon što bi Više državno tužilaštvo u Podgorici, nakon preispitivanja rješenja o odbačaju, vratilo predmet na onovno postupanje.

16. Zaštitnik je pri tom konstatovao i da su podnositeljki prijave, odnosno njenom punomoćniku, blagovremeno i uredno dostavljana obavještenja o odbacivanju krivične prijave, kao i odluke neposredno višeg državnog tužilaštva u postupku preispitivanja pritužbe.

17. Shodno prednjem, po mišljenju Zaštitnika, Osnovno državno tužilaštvo u Kotoru, postupalo je blagovremeno, sprovodilo radnje na koje mu je ukazivano i prije isteka zakonom propisanih rokova (čl.256a propisan je rok od 3 mjeseca, a prva odluka je donešena mnogo prije isteka roka), donosili obrazložena rješenja i uredno dostavljali obavještenja i odluke podnositeljki prijave, odnosno njenom punomoćniku.

18. Pri tom, za ukazati je da Zaštitnik nije ovlašćen i nema mandat da se upušta u ocjenu da li je nadležni tužilac u konkretnom slučaju trebao odbaciti krivičnu prijavu ili preduzeti gonjenje, a posebno što je u tom pravcu podnositeljka prijave imala djelotvorno pravno sredstvo koje je koristila - podnosila je pritužbe

¹ *Stögmüller protiv Austrije* A 9 (1969) p 40, 1 EHRR 155, st.209.

² *Rekasi protiv Mađarske*, bro.31506/96, 87-A DR 164(1996)

³ vidjeti citirani predmet *Rekasi*, st.204

⁴ *X protiv Njemačke*, Dec. 4.10.76, D.R. 7, p. 92

neposredno višem tužilaštvu, koje je izrazito ekspeditivno postupalo po istim, a ODT u Kotoru je potom u cjelosti i blagovremeno postupalo po njegovim nalogima i sprovodilo radnje na koje mu je ukazano.

19. Dakle, imajući u vidu sveukupno postupanje nadležnog tužilaštva, činjenica da još uvijek nije donijeta odluka po podnijetoj krivičnoj prijavi, na šta pretenduje podnositeljka, pri ovakvom postupanju ODT-a i neposredno višeg tužilaštva, uzimajući u obzir da su u periodu od podnošenja prijave do danas, donijeta tri rješenja o odbačaju krivične prijave, pri tom obrazložena, ne upućuje na zaključak da je podnositeljki pritužbe time povrijeđeno pravo iz člana 57 Ustava CG.

20. Po mišljenju Zaštitnika, propisani rok od 3 mjeseca u kojem se ima odlučiti, svakako nije prekluzivni rok, već instruktivni, a postupanje izvan tog roka nužno ne znači i povredu nekog Ustavom ili Konvencijom garantovanog prava, dok je sa druge strane, ODT u Kotoru, kao što je to naprijed konstatovano, aktivno radilo na predmetu i u kontinuitetu sprovodilo radnje na koje mu je ukazivano.

21. Pravo obraćanja garantovano Ustavom Crne Gore, podjednako podrazumijeva i pravo da se građanin obrati i pravo da dobije odgovor, što znači ne samo da se odluka donese, već i da se podnosilac zahtjeva, u konkretnom slučaju krivične prijave, obavijesti o ishodu na zakonom propisan način, što je u konkretnom slučaju ispoštovano, dok, kao što je to naprijed navedeno, sama Konvencija ne garantuje i ne štiti pravo da se pokrene krivični postupak protiv određenog lica.

22. Činjenica da je podnositeljka prijave, ovdje pritužbe, podnijela urgenciju za postupanje početkom marta 2020. godine, a potom opet u aprilu iste godine, na koju joj nije odgovoreno, ne utiče na drugačiji zaključak Zaštitnika, imajući u vidu naprijed izloženu analizu dosadašnjeg postupanja nadležnog tužilaštva. Posebno što odluka neposredno višeg tužilaštva povodom preispitivanja rješenja o odbačaju krivične prijave koja je posljednja donijeta, datira od 23. decembra 2019. godine, urgencija za donošenje odluke od početka februara, da bi već u martu podnositeljka prijave podnijela pritužbu na rad usljed čega su spisi predmeta upućeni Tužilačkom savjetu i tako ODT Kotoru nije bio u mogućnosti da nastavi postupanje.

23. Ne treba pretjerano formalistički tumačiti i cijeniti činjenicu da podnositeljki prijave nije odgovoreno na urgenciju iz februara mjeseca 2020. godine, uzimajući u obzir dosadašnje ponašanje i postupanje ODT-a u Kotoru, a spisi se svakako nisu nalazili kod ovog organa, već pred Tužilačkim savjetom radi odlučivanja po pritužbi.

25. Neodgovaranje po ovoj urgenciji, imajući u vidu konkretne okolnosti ovog predmeta, tačnije, da je ODT u Kotoru u proteklom periodu, računajući od dana podnošenja krivične prijave, sproveo brojne radnje i da je postupano u kontinuitetu, po mišljenju Zaštitnika, nije samo po sebi dovoljno da bi se utvrdilo da je podnositeljki pritužbe povrijeđeno pravo na odgovor iz člana 57 Ustava Crne Gore.

26. Shodno svemu prednjem, odlučeno je kao u izreci mišljenja.

**ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE**
Snežana Armenko

Dostaviti:

- Podnositeljki pritužbe
- Osnovnom državnom tužilaštvu u Kotoru
- Tužilačkom savjetu
- a/a.